

## "Sitta kah!"

Kui ma seda kõnet kirjutama hakkasin, teadsin ma ainult seda, et jutt peab sisaldama lauset „Sitta kahh!“. Miks see lause siin kõnes olema peab? Ну откуда я знаю? Lihtsalt tundus kuidagi lühike, lööv ja üdini eestlaslik. Eestlase keelekasutus on alati olnud pigem otsekohene, rabe ning kohati isegi labane. Me ei karda ka omaks võtta võõrkeelseid väljendeid, kui need aitavad meil paremini edasi anda eestlase lihtsakoelisi, kuid tugevaid emotsioone (selle eesmärgiga ka see venekeelne lause).

Meie riik eksisteerib mitte vähesel määral tänu meid ühendavale tugevale hõimuinstinkile. Me võime ju igapäevaelus kembelda, (öeldakse ju isegi, et iga eestlase lemmiktoit on teine eestlane), kuid ühise vaenlase ilmudes oleme valmis oma õhtusöögiga õlg õla kõrval, püssid käes, oma hõimu maad kaitsma. Aga kuidas on see kõik seotud mu jutu algusega?

Vaadake, just ühine keel on see, mis on meid sidunud tugevaks klanniks. Me kipume pidama eestlaseks just neid, kes valdavad hästi meie keelt. Mõni välismaalane lahterdatakse eestlaste hulka ammu enne, kui see juhtub mõne väliseestlasega, kelle emakeel on inglise keel. Heaks näiteks on siinsamas Haapsalus elav USA päritoluga kirjanik Adam Cullen, kelle eesti keele oskus peaks nii mõnegi eestlase panema häbi tundma. Meie rahvuse piiri dikteerib palju rohkem keeleoskus kui päritolu.

Nüüd on kätte jõudnud see hetk, kus ma peaks lausuma mõne patriootliku kliše selle kohta, kui armas me isamaa ikkagi on. Ja siinkohal ei suuda ma midagi muud öelda, kui et meil on ikka kuratlikult vedanud, et saame olla vaba Eesti kodanikud. Kuid ka need, kes ei ole sündinud Eesti kodnikena, saavad tunda koos meiega uhkust selle pisikese maalapi üle kõleda Läänemere kaldal.

Eestlased ei ole kestnud aastatuhandeid mitte tänu poliitikute jutule rahvusluse säilitamisest, vaid tänu meie endi oskusele kohaned muutustega. Kui umbes 850 aastat tagasi meie esivanemaid sunniviisiliselt ristiusustama hakati, siis salamisi usuti ikka oma paganlikke jumalaid edasi. Samamoodi oleme ka praegu muutlikus ajajärgus: pealetükkivad võõrkeeled, imporditud pühad ja kombed ning lõhestunud sisepoliitika.

Mõned poliitilised jõud näevad ainsa ravina globalisatsiooni viiruse vastu isolatsiooni. Need inimesed ilmselt ei mõista, et ainus põhjus, miks eestlased pole veel välja surnud, peitub meie leidlikkuses ning kohanemisvõimes. Me ei tohi ennast isoleerida globaliseerumise eest, vaid peame üritama olukorda enda kasuks ära kasutada, nagu seda tegid mõisniku tagant varastavad talupojad sajandeid, (või sellisena on vähemalt vanu eestlasi kujutanud Kivirähk oma raamatus “Rehepapp”).

Meie ellu oleks vaja üldse rohkem optimismi. Me oleme üle elanud katku, sakslased ja kommunistid ning nüüd hädaldame, et piim on poes kallis. Meie kadunud esivanemad on ilmselt kuskil nutu ja naeru vahepeal, kas nutta, kui alla on järeltulijad käinud, või naerda meie hädisuse peale. Tänapäeva eestlases on kadunud see vaikne ja tagasihoidlik optimism, mis meid aastasadu on elus hoidnud.

Kui Priit Pärn oma, nüüdseks juba klassikuks muutunud, karikatuuris pealkirjaga “Sitta kah!” kujutas NSV-liitu loopimas Eestit justkui sõnnikut põllule kõdunema, siis praegu oleme jõudnud mõnes mõttes ajastusse, kus me hüppame ise vankrilt põllule mädanema.

Minu arvates on jõudnud kätte aeg enda kokku võtmiseks. Eestlased peavad pöörduma tagasi oma vaarisade optimistliku ja oportunistliku ellusuhtumise juurde, et kohaneda edukalt tulevikuga. Vastasel juhul on eestluse jätkusuutlikkus kaheldav. Täpsustan siinkohal, et ma ei kutsu praegu kedagi üles uuesti mõisnike tagant varastama.

Minus siiski leidub usku Eestisse ja eelkõige eestlastesse, tulevik paistab helgem kui kunagi varem, kui me vaid taipame seda märgata.

Jäägem eestlasteks! Ja aitäh teile!

Aksel Tammann

12.MA